

การศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน
วิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
A Study of Circumstances and Needs of
General Education Teaching and Learning Based
on Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF : HEd.)
at Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ลินดา เกณฑ์มา*

ชลลดา พงศ์พัฒนโยธิน**

อัศวิทย์ เรืองรอง***

พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา****

ชัชศรัณย์ จิตคงคา*****

จตุพล เจริญรื่น*****

บทคัดย่อ

จากการศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาพบว่า 1) ด้านสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติจำนวน 10 รายวิชาจำแนกเป็นด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกรายวิชาและทุกด้านเช่นกัน

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

***** อาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

***** อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

โดยภาพรวมด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการจัดการเรียนการสอนเล็กน้อย 2) ด้านความต้องการของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปจำแนกประเด็นความต้องการออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีความต้องการให้มีการดำเนินการในทุกด้านให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ นั้นต้องการให้มีการทบทวนมาตรฐานผลการเรียนรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบ้างทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยมีการเสนอแนะให้มีการพัฒนาปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะด้านจำนวนผู้เรียนในห้องเรียนขนาดใหญ่เกินไป และการทบทวนมาตรฐานการเรียนรู้ให้สามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะด้านทักษะทางปัญญา

คำสำคัญ : การเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป

Abstract

The main objectives of this research were to examine the opinions of teachers and students at Bansomdejchaopraya Rajabhat University (BSRU) toward the areas of current circumstances, the needs, and the problems of teaching and learning General Education courses based on Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF : HEd.).The research findings are 1) The over all of the current circumstances of teaching and learning General Education courses based on Qualifications Framework for Higher Education showed that 10 subjects have been performed at a good level and each subject performed at a good level, as well. The overall of the field of Teaching and Learning and Learning Outcomes, found that the Learning Outcomes are higher average than in Teaching and Learning.2) The needs of general education teaching and learning were identified into two major issues; The Teaching and Learning; and the Learning Outcomes. For Teaching and Learning aspects, both learners and instructors were required to reach more complete in all areas and the main scheme of Learning Outcomes aspects focused on requiring a review of the learning outcomes in course contents and the possibility of teaching activities. 3)The problems of general education teaching and learning were found some problems. The recommendations in Teaching and Learning were focused on the too large class sizes and the recommendations in Learning Outcome were focused on the more concrete measurement, especially in intellectual skills.

Keywords : Teaching and Learning, General Education

บทนำ

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความสนใจธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายที่ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะ และวัฒนธรรมทั้งของไทย และของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีสถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานมนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2552, น.14)

วิธีการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) เพื่อศึกษาความต้องการของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในส่วนของกลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป 10 รายวิชา ในภาคเรียนที่ 1/2556 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจผลผลิตที่ได้คือระดับการดำเนินการในปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

ขั้นการศึกษาความต้องการของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กลุ่มตัวอย่างคือผู้สอนและผู้เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 1/2556 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบปลายเปิด และแบบบันทึกการประชุม ผลผลิตที่ได้รับคือ ประมวลข้อมูลที่แสดงถึงความต้องการของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ขั้นการศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กลุ่มตัวอย่างคือผู้สอนและผู้เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบปลายเปิด และแบบบันทึกการประชุม ผลผลิตที่ได้รับคือ ประมวลข้อมูลที่แสดงถึงปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ผลการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 10 รายวิชา เรียงตามรหัสวิชาดังนี้ วิชา 1002101 การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ วิชา 2001101 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ วิชา 2001102 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร วิชา 2001103 ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน วิชา 2002102 สุนทรียนิยม วิชา 2003101 สังคมไทยและสังคมโลก วิชา 2003102 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิชา 4004101 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต วิชา 4004102 การคิดและการตัดสินใจ วิชา 4004103 เทคโนโลยีสารสนเทศบูรณาการ ประเด็นการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปจำแนกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านการจัดการเรียนการสอน** จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และ ด้านการวัดและประเมินผล

2. **ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน** จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านอัตลักษณ์บัณฑิต จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบสรุปได้ดังนี้

1. **ด้านสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**

1.1 **สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยภาพรวม**

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปจำแนกตามรายวิชาโดยภาพรวมทั้ง 10 รายวิชา พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาตามรายวิชาพบว่าทุกรายวิชาอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ รองลงมาคือ ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับสุนทรียนิยมวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต การคิดและการตัดสินใจภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศค่าเฉลี่ยเท่ากับสังคมไทยและสังคมโลกเทคโนโลยีสารสนเทศบูรณาการ และ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามลำดับ

1.2 **สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปจำแนกตามด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน**

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปจำแนกตามรายวิชาและรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพบว่า โดยภาพรวมด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาตามรายวิชาทั้ง 10 รายวิชาพบว่า ส่วนใหญ่ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการจัดการเรียนการสอน ยกเว้นรายวิชาสุนทรียนิยม และรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต ที่ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเล็กน้อย

1.3 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปด้านการจัดการเรียนการสอนจำแนกออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านผู้สอน รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.4 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ด้านอัตลักษณ์บัณฑิต พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้านเช่นกัน โดยที่ด้านอัตลักษณ์บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบด้านความรู้ส่วนด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน

2. ด้านความต้องการของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป

ด้านความต้องการของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป เป็นการสอบถามทั้งจากผู้สอนและผู้เรียน โดยจำแนกประเด็นความต้องการออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนและ ด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอนโดยแต่ละด้านมีข้อสรุปดังนี้

2.1.1 ด้านผู้สอน ต้องการผู้สอนที่มีคุณลักษณะดังนี้ ผู้สอนควรมีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดีควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่จะสอนอย่างกว้างขวางเพื่อให้เป็นผู้รู้รอบ มีบุคลิกภาพที่ดี ทั้งทางกายและทางวาจามีความเข้าใจ เอาใจใส่ผู้เรียน และเป็นกันเองกับผู้เรียน ควรพูดอธิบายอย่างชัดเจน ไม่พูดเร็วเกินไปมีเทคนิคการสอนที่ดึงดูดใจผู้เรียน สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ไม่ว่าจะผู้เรียนจะมีลักษณะเป็นอย่างไรมีการอธิบายขยายความเพิ่มเติมจากพาวเวอร์พอยต์ ไม่ใช่เพียงแต่อ่านข้อมูลตามพาวเวอร์พอยต์เท่านั้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถอ่านด้วยตนเองได้ควรตั้งกฎระเบียบในการเข้าชั้นเรียนเพื่อให้ชั้นเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยควรเข้าสอนให้ตรงเวลาตามที่ระบุไว้ในตาราง หากต้องการยืดหยุ่นควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจนควรมีการสรุปเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนจดจำได้ง่ายเข้าใจได้เร็วไม่ควรต่อว่าผู้ที่ไม่สนใจเรียนในขณะที่ผู้ที่ถูกต่อว่าไม่ได้ยู่รับฟัง ส่วนผู้ที่รับฟังคำต่อว่ากลับ

เป็นผู้ที่สนใจเรียนที่อยู่ในห้องเรียนนั้นควรมีผู้สอนที่เป็นชาวต่างชาติเพื่อสอนรายวิชาด้านภาษาทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน

2.1.2 ด้านเนื้อหา ต้องการให้มีเนื้อหาดังนี้เนื้อหาในรายวิชาควรสอดคล้องเชื่อมโยงมาตรฐานผลการเรียนรู้ 6 ด้าน ที่ได้กำหนดไว้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เนื้อหาการสอนควรมีขนาดความยาวที่สมดุลกันในแต่ละบท และสามารถสอนให้จบภายในเวลาที่กำหนด 3 คาบเรียนโดยไม่เร่งรีบเกินไป รายวิชาควรมีความทันสมัยสอดคล้อง เหมาะสมกับยุคสมัย เนื้อหาที่สอนควรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาควรมีความกระชับ เข้าใจง่าย เหมาะสมกับระยะเวลาการสอน การมีผู้สอนหลายคนในหนึ่งวิชาผู้สอนแต่ละคนควรอธิบายให้ผู้เรียนทราบถึงความเชื่อมโยงของเนื้อหา

2.1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความสนุกสนานไม่เคร่งเครียดควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีรูปแบบเสมือนผู้สอนเป็นวิทยากรบรรยายความรู้ให้ผู้เรียนรับฟัง การจัดทำรายงานกลุ่มเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ได้ร่วมงานกับเพื่อนใหม่แต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาด้วยผู้เรียนในแต่ละหมู่เรียนควรมีจำนวนที่พอเหมาะไม่มากจนเกินไป ไม่ควรเกินห้องละ 100-120 คนรายวิชาด้านภาษาควรให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากเจ้าของภาษาให้มากขึ้น

2.1.4 ด้านสื่อการสอน ต้องการให้มีสื่อดังนี้สื่อการสอนควรมีความหลากหลาย นอกจากเอกสารประกอบการสอนแล้ว ควรมีสื่อโสตทัศน อาทิตวีทัศน์ เว็บไซต์ ประกอบการสอนด้วย ห้องเรียนควรมีอุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอนที่ใช้งานได้ง่าย สะดวก ครบครันผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโสตทัศนอุปกรณ์ควรมีจำนวนเพียงพอ สามารถช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันการณ์เอกสารประกอบการสอนควรหาซื้อได้ง่าย ราคาเหมาะสม

2.1.5 ด้านการวัดและประเมินผล ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลดังนี้ การวัดและประเมินผลแต่ละครั้ง ควรมีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบเป็นระยะควรมีการแจ้งวิธีการวัดและประเมินผลต่อผู้เรียนอย่างชัดเจนควรแบ่งสัดส่วนการวัดและประเมินผลอย่างเป็นธรรมชาติการวัดและประเมินผลงานกลุ่มอาจต้องพิจารณาการมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคลด้วยไม่ควรให้สิทธิ์แก่นักศึกษาช่วยสอน (T.A.) มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลมากเกินไป

2.1.6 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน ควรจัดให้มีอาคารเรียนรวมที่มีห้องเรียนขนาดใหญ่สามารถจุคนได้ตั้งแต่ 200-500 คน จำนวนประมาณ 5 ห้องเรียน สำหรับใช้สอนนักศึกษาทั่วไปโดยเฉพาะ และสามารถใช้เป็นห้องประชุมเอนกประสงค์ในโอกาสอื่นๆ ได้ด้วย โดยออกแบบให้มีลักษณะเป็นชั้นบันได มีเวทีสำหรับผู้สอนเพื่อเป็นจุดรวมความสนใจและมีชุดโสตทัศนอุปกรณ์ที่เพียบพร้อม อาจมีจอภาพหลายจอภาพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นได้อย่างทั่วถึงและชัดเจนการจัดห้องเรียนขนาดใหญ่มาก ควรจัดห้องเรียนเหมือนเป็นห้องประชุม โดยมีเวทียกสูงสำหรับผู้สอนเพื่อสร้างจุดสนใจให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นผู้สอนได้อย่างทั่วถึง การเรียนในอาคารสูงต้อง

ใช้ลิฟต์ เป็นอุปสรรคในการเดินทาง ทำให้เสียเวลาในการรอขึ้นลิฟต์ผู้เรียนเข้าห้องช้าเบียดเบียนเวลาในการสอน ทำให้หมดเวลาไปเกือบ 1 คาบเรียน

2.1.7 ด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอนควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ประสานงานรายวิชา(Course Coordinator : CC) และนักศึกษาช่วยการสอน (Teaching Assistant : TA) อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ควรมีการอบรมปฐมนิเทศนักศึกษาช่วยการสอนให้ทราบขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่และการปฏิบัติตัว โดยควรเป็นแบบอย่างในด้านการแต่งกาย การใช้ภาษาเป็นต้นการบริหารจัดการรายวิชาโดยการสอนเป็นหน่วยหรือเป็นโมดูล และมีผู้สอนในลักษณะเป็นแบบที่มันั้นมีความเหมาะสมดีแล้วการจัดหาผู้สอนควรคำนึงถึงความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในรายวิชาที่สอนเป็นสำคัญควรมีการจัดประชุม ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรมีการอบรม ปฐมนิเทศครูผู้สอนใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์การสอนก่อนทำการสอนครูผู้สอนควรปรับปรุงแบบหรือวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เนื่องจากเป็นการสอนกลุ่มใหญ่ (มากกว่า 100 คน)ต้องใช้วิธีการหรือเทคนิคการสอนที่แตกต่างจากการสอนกลุ่มเล็กรูปแบบการบริหารจัดการในลักษณะของ “การร่วมมือร่วมใจ” คือการตั้งเป็นคณะกรรมการผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีคณบดีคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และในฐานะที่มีรายวิชาศึกษาทั่วไปในสังกัดจำนวนมากกว่าคณะอื่น ทำหน้าที่เป็นประธานหลัก โดยมีรองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานผู้ประสานงานรายวิชาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

2.2 ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้

ความต้องการในด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่จำแนกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ ด้านอัตลักษณ์บัณฑิตที่ค้นพบพบว่า ในส่วนของผู้สอนต้องการให้มีการทบทวนมาตรฐานผลการเรียนรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในส่วนของผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างครบถ้วน

3. ด้านปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1.1 ด้านผู้สอนผู้สอนไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้เนื่องจากชั้นเรียนมีขนาดใหญ่เกินไปผู้เรียนคุยส่งเสียงดัง และไม่สนใจการเรียนการสอนผู้สอนต้องมีเทคนิควิธีการและประสบการณ์ในการรับมือกับผู้เรียนจำนวนมากได้ผู้สอน

3.1.2 ด้านเนื้อหาการสอนเป็นหน่วยหรือโมดูลทำให้เนื้อหาอาจไม่เชื่อมต่อกัน บางรายวิชามีเนื้อหาบูรณาการจากหลายศาสตร์และใช้หนังสือหรือเอกสารประกอบการสอนหลายเล่ม ทำให้ผู้เรียนสับสนและนำหนังสือหรือเอกสารประกอบการสอนมาเรียนผิดเล่ม

3.1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่ห้องเรียนมีขนาดใหญ่เกินไปจำนวนผู้เรียนมากเกินไป ทำให้ผู้สอนควบคุมดูแลไม่ทั่วถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนทำได้จำกัด ขาดความร่วมมือจากผู้เรียน การมอบหมายให้จัดทำรายงานเป็นกลุ่มเกิดความยุ่งยากในการประสานงานระหว่างกันเนื่องจากผู้เรียนมาจากต่างสาขา กิจกรรมการเรียนการสอนอาจจะยังไม่สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)

3.1.4 ด้านสื่อการสอนสื่อการสอนในห้องเรียนบางห้องเสื่อมสภาพ อาทิ โปรเจคเตอร์ หรือมอนิเตอร์เสีย ทำให้มองเห็นเนื้อหาบนจอไม่ชัดเจนรวมถึงอุปกรณ์เครื่องเสียงเสีย ทำให้การฟังไม่ชัดเจนซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในห้องขนาดใหญ่เป็นอย่างยิ่ง การเชื่อมต่ออุปกรณ์จากหลากหลายเครื่องทำให้เกิดปัญหาในการแสดงผลข้อมูล เสียเวลาในการติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์

3.1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการวัดและประเมินผลอาจเกิดความผิดพลาดเนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนมากนักศึกษาช่วยสอนมีบทบาทในด้านการวัดและประเมินผลมากเกินไป จึงอาจเกิดการมีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เรียน

3.1.6 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนโดยเฉพาะด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน พบว่าการเรียนในอาคารสูงต้องใช้ลิฟต์ เป็นอุปสรรคในการเดินทาง ทำให้เสียเวลาในการรอขึ้นลิฟต์ผู้เรียนเข้าห้องช้าเบียดเบียดเวลาในการสอน ทำให้เวลาในการสอนไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

3.1.7 ด้านการบริหารการเรียนการสอนการจัดการเรียนการสอนแบบเป็นหน่วยการเรียนและการหมุนเวียนผู้สอน ทำให้ผู้เรียนได้พบผู้สอนเพียงครั้งเดียว หากผู้เรียนขาดเรียนในหน่วยเรียนใดหน่วยเรียนหนึ่ง จึงเท่ากับพลาดโอกาสในการเรียนรู้นั้นเนื้อหาหรือโอกาสในการทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นคะแนนเก็บในหน่วยเรียนดังกล่าวไป นอกจากนี้ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนจะมีลักษณะฉาบฉวย ผู้สอนและผู้เรียนจะไม่สามารถจดจำพฤติกรรมการเรียนการสอนระหว่างกันได้ซึ่งอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคในการวัดและประเมินผล หรือการประเมินการสอนของผู้สอนด้วย

3.2 ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้

ปัญหาและอุปสรรคในด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่จำแนกเป็น 6 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ ด้านอัตลักษณ์บัณฑิตนั้นพบว่า ในส่วนของผู้สอนประสบปัญหาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่เป็นเชิงนามธรรมให้สามารถแสดงหรือวัดผลออกมาเป็นเชิงพฤติกรรมอย่างเป็นรูปธรรมนั้นปฏิบัติได้ยาก ในส่วนของผู้เรียนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงนั้นเห็นว่ามาตรฐานผลการเรียนรู้บางประเด็นอาจบรรลุได้ยาก และวัดผลได้ยาก โดยเฉพาะด้านทักษะทางปัญญาซึ่งประกอบด้วย การคิดรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การคิดวิเคราะห์การสร้างมโนทัศน์การคิดอย่างมีเหตุผลการคิดอย่างมีวิจารณญาณการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทำให้ได้ข้อค้นพบและนำมาสู่การอภิปรายผลผลการวิจัยโดยสามารถจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้

1. ทักษะของผู้เรียนต่อองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนด้านผู้สอน

จากผลการวิจัยพบว่าในจำนวนองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน 7 ด้าน พบว่าด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นถึงจุดเด่นขององค์ประกอบด้านนี้หลายประการ ดังนี้

3.1 การบริหารการเรียนการสอนแบบหน่วยการเรียนรู้และแบบทีมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบกับผู้สอนที่หลากหลาย หมุนเวียนกันไป ซึ่งผู้สอนแต่ละคนอาจมีบุคลิกลักษณะหรือแนวการสอนที่แตกต่างกันออกไป ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายกับรูปแบบการสอนที่ซ้ำแบบเดิม

3.2 การสอนแบบหน่วยการเรียนรู้แบบเบ็ดเสร็จ โดยที่ผู้สอนรับผิดชอบสอนเฉพาะหน่วยการเรียนรู้ที่ตนถนัดและเชี่ยวชาญ จึงทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับการที่ผู้สอนได้สอนซ้ำบ่อยๆ (Repeat) จะก่อให้เกิดความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญโดยอัตโนมัติ ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตัวผู้สอนโดยภาพรวมจึงมีทัศนคติต่อผู้สอนในระดับที่สูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น

3.3 การมีระบบค่าตอบแทนการสอน โดยคิดเป็นค่าตอบแทนการสอนเกินภาระงาน ในกรณีที่ผู้สอนมีภาระงานสอนครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด และมาช่วยสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปเพิ่มเติม อาจเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาวิชามาร่วมแรงร่วมใจในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซูลีรัตน์ เจริญพร (2546) ที่เสนอแนะว่าควรมีการจัดกิจกรรมหรือสวัสดิการให้ผู้สอนเป็นกรณีพิเศษ

3.4 การมีระบบผู้ช่วยการสอน (Teaching Assistant : TA) ซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นพี่ที่สมัครใจมาเป็นผู้ช่วยการสอนสามารถแบ่งเบาภาระผู้สอนหลักในด้านต่างๆ อาทิ การตรวจสอบการเข้าเรียน การตรวจสอบการส่งงาน การติดตั้งอุปกรณ์ สื่อการสอน รวมถึงการควบคุมชั้นเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซูลีรัตน์ เจริญพร (2546) ที่เสนอแนะว่าควรมีผู้ช่วยสอนเพื่อแบ่งเบาภาระงานสอน

แต่อย่างไรก็ตาม ในประเด็นด้านผู้สอนก็ยังมีจุดที่ควรพัฒนาปรับปรุงบางประการในทัศนะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ ณ นคร (2551, น.131)คือ ผู้สอนเน้นการบรรยายและสอนโดยการอ่านพาวเวอร์พอยต์ สอนเร็วเกินไป ผู้เรียนตามไม่ทัน และควรมีการพัฒนาเทคนิคการสอนของผู้เรียน

2. ทักษะของผู้เรียนต่อองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ในจำนวนองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน 7 ด้าน พบว่าด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ดอนจันทร์ กลาง (2556, น.55-57) ที่พบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มใหญ่ อาจารย์ดูแลไม่ทั่วถึง ไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง นักศึกษาจำนวนมาก

ไม่ตั้งใจเรียน คุยเสียงดัง รบกวนสมาธิของผู้เรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของซูลีรัตน์ เจริญพร (2553) ที่กล่าวถึงประเด็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนว่าควรมีเทคนิคการสอนหลายรูปแบบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน อาทิ การบรรยาย อภิปราย ทักษะศึกษา เข้าค่ายวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

3. ทักษะของผู้เรียนต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านอัตลักษณ์บัณฑิต

ในจำนวนมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ ด้านอัตลักษณ์บัณฑิต พบว่า ด้านอัตลักษณ์บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เนื่องจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ในประเด็นนี้เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพิ่มเติมขึ้นมาจากมาตรฐานผลการเรียนรู้กลางที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดไว้เดิมซึ่งมี 5 ด้าน รายละเอียดของมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้จำแนกออกเป็น 4 ข้อย่อย คือ 6.1 ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม 6.2 มีความสามารถในการนำความรู้สากลไปปรับปรุงประยุกต์ใช้กับท้องถิ่น 6.3 มีความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน 6.4 มีความรัก ศรัทธาต่อมหาวิทยาลัยและสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จะเห็นได้ว่าทั้ง 4 ข้อ เป็นจุดเด่นจุดเน้นของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะข้อ 6.4 ซึ่งเป็นสัญลักษณ์หรือศูนย์รวมแห่งศรัทธาของบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกคน ผู้เรียนที่เป็นนิสิตนักศึกษาใหม่จะได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา โดยจะมีประเพณีการเคารพสักการะสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ผู้สถาปนาสถานศึกษาขึ้นที่ “บ้าน” ของท่าน จึงเป็นที่มาของชื่อ “บ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยเป็นประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นตั้งนั้นทัศนคติของผู้เรียนในประเด็นที่ 6.4 นี้จึงอยู่ในระดับสูงที่สุด และค่อนข้างสูงในทุกรายวิชาที่มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ข้อนี้

4. ข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในวิชาที่ต้องใช้ทักษะปฏิบัติ

จากรายวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 10 รายวิชา ประกอบด้วย วิชา 1002101 การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ วิชา 2001101 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ วิชา 2001102 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร วิชา 2001103 ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านวิชา 2002102 สุนทรียนิยม วิชา 2003101 สังคมไทยและสังคมโลก วิชา 2003102 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิชา 4004101 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต วิชา 4004102 การคิดและการตัดสินใจและ วิชา 4004103 เทคโนโลยีสารสนเทศบูรณาการ ผลการสำรวจพบว่ารายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2 ลำดับคือ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศบูรณาการ และวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งทั้ง 2 รายวิชาเป็นวิชาที่ต้องใช้ทักษะปฏิบัติจึงจะทำให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ ซึ่งอาจต้องใช้อุปกรณ์ สื่อการสอนประกอบ อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือ ฐานข้อมูลออนไลน์ แต่เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องผู้เรียนต่อหมู่เรียนที่มีจำนวนมากเกินไป (100-400 คน) ทำให้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อการฝึกปฏิบัติได้อย่างทั่วถึงทุกคน หรือไม่สามารถให้ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้นได้ รวมถึงไม่สามารถจัดหาผู้สอนที่เป็นชาวต่างชาติ

เจ้าของภาษาตามอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้เรียนได้อย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ดอนจันทร์กลาง (2556, น.55-57) ที่พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มใหญ่ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาที่ต้องมีการฝึกทักษะทางภาษา เนื่องจากต้องฝึกทักษะครบทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน รายวิชาด้านภาษาควรจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็กที่มีจำนวนผู้เรียนไม่เกิน 60 คน เพื่อจะได้มีสมาธิในการเรียน

5. ข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในระดับจุลภาค

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับที่ดี ยกเว้นมีบางประเด็นย่อยที่อยู่ในระดับพอใช้ ดังนี้

5.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน วิชา 2001102 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ประเด็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ 3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียนประเด็นด้านสื่อการสอนข้อ 4.3 สื่อการสอนมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา ข้อ 4.4 สื่อการสอนมีความน่าสนใจ ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีชีวิตชีวา

5.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชา 2003102 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ 3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของผู้เรียนประเด็นด้านสื่อการสอน ข้อ 4.4 การสอนมีความน่าสนใจ ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีชีวิตชีวา

5.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชา 4004103 เทคโนโลยีสารสนเทศบูรณาการ ข้อ 1.4 ผู้สอนมีความรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

จากการพิจารณาทั้ง 3 รายวิชา พบว่าผู้เรียนให้ความสำคัญกับประเด็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือด้านสื่อการสอน และมีประเด็นที่แตกต่างออกไปจากวิชาอื่นคือ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศบูรณาการที่พบว่าประเด็นย่อยด้านผู้สอน ข้อ 1.4 ผู้สอนมีความรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำที่สุดกว่าด้านอื่นๆ แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วประเด็นด้านผู้สอนก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าด้านอื่นๆ

6. การเปรียบเทียบทัศนะด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของผู้เรียนด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ส่วนใหญ่สูงกว่าด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลสำคัญ 2 ประการดังนี้

6.1 การประเมินด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้เป็นการประเมินตนเอง ในขณะที่การประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นการประเมินผู้อื่น สิ่งอื่น

6.2 มาตรฐานผลการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรมวัดได้ยาก ส่วนด้านการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวผู้เรียน สัมผัสได้ ผู้เรียนจึงตอบจากประสบการณ์ตรงที่รู้สึกและพบเห็นจริง

จึงอาจสรุปได้ว่า ผู้เรียนค่อนข้างมีทัศนะเชิงบวกต่อสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองและสิ่งที่เป็นนามธรรมวัดได้ยาก ส่วนทัศนะต่อผู้อื่น สิ่งอื่น และสิ่งที่เป็นรูปธรรมวัดได้ง่ายนั้นยังคงมีทัศนะ

เชิงบวกเช่นกันแต่อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่า ยกเว้นในบางประเด็นที่เป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่มีทัศนะแบบปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้มีดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนควรมีการนำข้อมูลในรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา (มคอ.5) มาพิจารณาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินการที่ผ่านมา ผูกกับข้อมูลของงานวิจัยเล่มนี้ สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. ด้านการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทสังคมออนไลน์ ในปัจจุบันผู้รับผิดชอบหรือผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปควรมีการจัดทำสื่อการสอนในรูปแบบของอีเลิร์นนิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งมีเป็นจำนวนมากได้สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตลอดเวลา สามารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง

3. ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ควรมีการทบทวนมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไป โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งนี้อาจต้องพิจารณาโดยภาพรวมของรายวิชาในหลักสูตรทั้งหมด และระบุเฉพาะมาตรฐานที่ต้องการพัฒนาในรายวิชาโดยเน้นเชิงคุณภาพ มากกว่าการเน้นเชิงปริมาณ

4. ด้านการบริหารจัดการรายวิชาศึกษาทั่วไป อาจดำเนินการได้หลายแนวทาง ดังนี้

4.1 การจัดตั้งคณะกรรมการรายวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจที่ดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยเฉพาะ โดยที่ประธานกรรมการคือ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ กรรมการประกอบด้วย รองคณบดีฝ่ายวิชาการจากทุกคณะ ผู้รับผิดชอบรายวิชาศึกษาทั่วไป (ตามที่ระบุไว้ใน มคอ.3) และ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน รองผู้อำนวยการ หรือ ผู้แทนจากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ส่วนการบริหารงบประมาณจะอยู่ภายใต้คณะแต่ละคณะที่รายวิชาสังกัด

4.2 กำหนดให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นผู้บริหารจัดการรายวิชา รวมถึงการบริหารจัดการงบประมาณ ส่วนสาขาวิชาทำหน้าที่เฉพาะด้านการจัดหาผู้สอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.3 การจัดตั้งสำนักวิชาศึกษาทั่วไปขึ้นโดยเฉพาะ มีสถานะเทียบเท่าสำนักในโครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัยโดยทำหน้าที่บริหารงานแบบเบ็ดเสร็จ มีคณาจารย์ที่เป็นผู้สอนในสังกัดทำหน้าที่สอนเฉพาะรายวิชาศึกษาทั่วไป

5. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาศึกษาทั่วไปครั้งต่อไป มหาวิทยาลัยควรมีการทบทวนทั้งในด้านชื่อรายวิชา จำนวนรายวิชา คำอธิบายรายวิชา รายละเอียดของรายวิชาอื่นๆ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่จะกำหนดไว้ในรายวิชา

บรรณานุกรม

- ชูสิทธิ์ เจริญพร. (2553). การสำรวจสภาพการณ์และปัญหาเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นිරนุช ภาชนะทิพย์, ลีลาวุฒิ วาณิชชกุล, ปฐมาวดี กุลวัฒน์ไพศาล, สิริกัญญา มณีนิล และ
ทิพวรรณ เข้มนิกิจ. (2550). การติดตามผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชา
บูรณาการหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บั้งอร บุตราช. (2551). การติดตามและประเมินการจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล
การเรียนรู้ในชั้นเรียนขนาดใหญ่หมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลักสูตรปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2554). รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3).
วิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552.
กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน.
- (2555). เส้นทางสู่บัณฑิต 2555. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์.
- วาสนา ดอนจันทร์ทอง. (2556). ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษมที่มีต่อการเรียนการสอนระบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มวิชาภาษาหมวดวิชาศึกษา
ทั่วไป. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม.
- วิชาการศึกษาทั่วไป : การสอนและกิจกรรมที่มุ่งสู่คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และการ
พัฒนาแบบองค์รวม. (2551). กรุงเทพฯ : สำนักงานจัดการศึกษาทั่วไปจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุภาพณ นคร. (2550, กรกฎาคม-ธันวาคม). หมวดวิชาศึกษาทั่วไปศาสตร์ในการปลูกฝัง
บัณฑิตด้านคุณงามความดี. ว.การประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 8(2),
27-32.
- (2551). ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตร พ.ศ.2548)
ที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา
2549. ขอนแก่น : สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.